

Spicuiiri Economice

Aduas lunar la „Libertatea”

Brșura 3.

„Un avînt pe terenul industriei”.

— Fabrică de bere, românească.

Zilele acestea s'a vestit dela Sibiiu, că un consorțiu, o țovărășie, de români cu bani, s'a înjghebat cu scopul de a cumpăra *fabrica de bere Habermann* din Sibiiu, întia fabrică de bere în Ardeal.

Iar fiindcă cei întovărășiți în consorțiu din vorbă, vor se dea privilegiu la cit mai mulți Români a lua parte la această întreprindere industrială românească, întia de acest fel la noi Români din Ardeal, Ungaria și Bănat, — se vor da acții, așezîndu-se întreprinderea pe temeiul de societate pe acții, punîndu-se coale de subscriere de acții la banca „Albina” din Sibiiu și la filialele sale din Bozovici, Brașov, Elisabetopole, Lugoș, Mediaș, Murăș-Oșorheiu și la agenturile lor.

Vestim cu plăcere lucrul acesta, care ne arată că oamenii noștri încep a se avînta și la astfel de întreprinderi industriale, și dorim s'o vedem pe asta de fapt întrupată și pornită în mâni românești, — căci viitor trebuie să aibă.

Dar par'că și mai mult am fi dorit, să vedem pregătiri serioase, prin trimitere de tineri potriviți, cari să se gătască a putea conduce ca mîne o fabrică de mașini agricole, apoi o societate bine înțelegătoare a lucrului, care să prefacă de pildă Atelierul de țesătorie din Orăștie sau cel din Sibiiu, în o potrivită fabrică de haine bisericesti, în legă-

tură cu fabricare de lumini și mare depozit de tot felul de lucruri ce se cer în bisericile noastre, — căci, vai, ce Dunăre de bani să scurge an de an din șerparele poporului nostru pe aceste lucruri, toți banii mergînd în pungi streine!

Par'că de asta ar fi de zece-ori mai grabnică lipsă ca de fabrica de bere.

O O O

Boalele și America.

Un medic scrie în »Gazeta Transilvaniei« următoarele șire, vrednice de luare aminte :

Nu trece zi în care să n'avem la spitalul de ochi din Brașov 4—5 Români de-ai noștri, mai toți oameni tineri, cari ne pun aceeași întrebare tristă:

— »Să mă cauți d-le la ochi, că ași putea să plec la America?«

S'a întîmplat și se întîmplă anume, că din pricina unor boli de ochi, mai cu samă trachoma și conjunctivita foliculară, oamenii sunt trimiși îndărăpt înainte de-a pune piciorul pe pămîntul, care nouă ne răpește atitea puteri. Ba unii fac din pricina asta drumul întreg până la America și îndărăpt, căci boala abia pe drumul lung de mare iese la iveală, și comisia cercetătoare americană, îi trimite napoi fără milă, în Europa, pe acești nenorociți.

S'au aflat dese cazuri de acestea, căci cînd e vorba de mergerea în America, oamenii acuma precauți, vin să le vizităm ochii înainte de plecare.

Și încă după știrile cîștigate, pe la diferiți medici mai merg cîte 10 pe zi, și mai socotind numărul acelorora, cari pleacă fără nici un examen medical, ne putem face icoană de măsură îngrozitoare, care a luat'o plecarea la America numai aci în jurul Brașovului. Ce va fi în ținuturile și mai sărace, bîntuite în fiecare an de potopuri?

Și, lucru curios, Unguri și Sași sunt foarte puțini între cei-ce pleacă la spital pentru examenul de ochi, abia dacă vin pe săptămână 1 sau 2. Și dorința aceasta de a pleca la America li-e la ai noștri așa de ferbinte, încît să invoesc numai decît a rămînea în spital chiar 3—4 săptămîni, avînd nădejdea că după acest timp se vor putea porni la drum.

Mai mult de jumătate, din cei-ce pleacă, sunt de-aceia, cari au mai fost încă la America! Nu trebuie să fi medic, după puțină praxă îi poți numai-decît cunoaște. Palizi și slabi, ochii înfundați în cap, cu cearcăne vinete în jurul lor, greoi la vorbă, întregă înfățișarea feței lor așa de tristă, și aproape fără osebire au o boală grea de ochi, trachoma, căpătată în America!

Se vede că Românii noștri transilvăneni trăesc acolo în cele mai proaste împregiurări igienice (de grija sănătății), sau aerul de America nu le prieste, sau lucrul de fabrică le stică așa de mult ochii.

Ori-cum ar fi, e hotărît, că America îi strică pe oamenii noștri și la corp, și, ași putea, zice și la minte! Căci într-adevăr, eu cel puțin îi găsesc scăpătați și moralicește, cu o nepăsare față de sine, de boalele propriului său corp, ne-mai păstrînd acea caldă iubire ce o aveau, nici față de familia lor, nici de cunoscuții cei mai apropiați. Dezlipiți de satul lor cu moravuri curate, și de biserica ce li mîngăia în ceasuri triste, își perd și credința în Dumnezeu și cu ea întreaga cumpănă sufletească.

Și mi-se umple inima de tristeță, cînd mă gîndesc, că aceste adevărate stricăciuni în sănătatea corporală și morală a celor, ce se duc, precum și perderile mari și golurile neîmplinite pentru cei-ce rămîn, nu se pot înlătura prin truda singuraticilor, ci numai prin vindecarea de cătră stat a relelor, ce bîntue!

Nouă, singuraticilor, ne rămîne numai o armă. Acea de a sfătui pe oameni, să încerce mai întii în România, unde fiind acum nevoie de brațe muncitoare, și-ar găsi de sigur

de lucru, și încă cu plată destul de bună. Cum România e în stare să nutrească și îmbogățească pe toți ciangăii din Cic și Trei-scaune, are să fie desigur în stare să se îngrijească și de frații lor năcăjiți din Transilvania.

Dr. med. M. M.

O O O

Pădurea și ploaia.

Am băgat de samă cu toții, că de-o vreme încoace, pădurile se pustiesc așa de tare, încit e teamă că într'un timp nu prea îndepărtat, lemnele or să fie așa de scumpe, de va fi vai de lume.

Dar asta e numai o lature a lucrului. În același timp auzi repetindu-se tot mai des vorba, că pe măsură ce s'au pustiiit pădurile, se cobor furtunile tot mai sălbatece și mai potopitoare asupra văilor, asupra șesurilor, asupra locurilor cari nainte vreme, în bătrâni, erau mai scutite de vremuri tari, decum sunt azi.

Mulți oameni nu-și pot da sama, cum să fie asta, ce să aibă pădurile cu furtunile? O fi că nu-și pot da sama, dar lucrul e adevărat. Poporul nostru, așa fără multă știință, numai văzînd și ținînd minte cele ce se petrec în jurul seu, a ajuns să știe acest lucru. Cînd vede dinspre M ază-noapte ori dinspre Răsărit, din laturea care e pentru hotarul lor primejdioasă de furtună, ridicîndu-se nori grei și începînd mugetele ceriului și trosnetele durduitoare, de crezi că vine potopul nu alta. — Românul zice: „O trage Dzeu cătră păduri“..., sau după ce furtuna de fapt a trecut ca o furie dar satul și șesul le-a atins numai cu aripa sa, iar greul l'a descărcat asupra dealurilor împădurate, — el zice: „O trase Dzeu la păduri“...

Și are drept Românul cînd spune așa.

Durere, de-o vreme încoace, căutîndu se foarte tare lemnul, marii întreprinzători și societățile negustoare cu lemn, cumpără pădurile cele mari și le taie, — am ajuns a vedea tot mai întinse ținuturi sărăcite de păduri, — și de atunci se văd și furtunile slobozite asupra văilor și șesurilor în chip cu totul neobicinuit în vremile din bătrîni — și bieții oameni stau spăimîntați, că i-a urît Dzeu și-i pedepsește; — și nu mai pot spune: „A tras'o Dzeu pe păduri“, că nu prea sunt păduri!

Lucrul acesta, oă oare tragu-se furtunile spre păduri ori nu, a făcut bătae de cap multor învățați, și ei s'au pus pe cercetări cu toate luminile științei lor, și și ei ajung la aceleași încheeri.

Chiar de curînd un învățat francez, R. Descombes, scrie pe larg despre acest lucru în revista „Natura“ (La Nature), ca răspuns aceloră cari nu cred că despăduririle ar avea vre-o înrîurire asupra mersului ploilor și furtunilor.

Descombes scoate la iveală părerea învățatului Babinet, care încă la 1856 spunea: Este cu neputință să nu credem, că înălțăturile pămîntului și pădurile, slăbesc vînturile și curgerile de aer. Acest aer oprit de ele, se umflă apoi, se întinde, se răcește și dă ploaie.

S'au făcut în Franția cercetări în privința înrîuririi ce au pădurile asupra ploilor. Henry scoate, din lungi cercetări și însemnări făcute pretutindene în țară de silvicultorii (pădurii) statului, încheerile următoare:

În șesurile din țările ce nu sunt nici prea aproape de poli, nici prea la Miază-zi, pădurile fac să se coboare mai jos apele subpămîntene. decît în cîmpiile lipsite de copaci mulți. Aerul e mai umed de-asupra pădurilor mari. Pădurile sporesc cîtimea și desimea ploilor. Sporul acesta este dela 8—15 la sută de-asupra pădurilor. Pădurile fac să nu sece izvoarele.

Prin urmare, împiedecînd despăduririle, păstrăm ținutului ploi binefăcătoare; împădurind, unde au apucat a fi nimicite, îndreptăm clima (firea), ploile sunt din nou mai îmbielșugate și lucrăm în potriva prefacerii unei țări în pustiel. Sporirea pădurilor nu înmulțește primejdia vărsărilor de apă.

Dar întîmpinarea ce fac unii este, că pădurile nu pot avea nici o putere față de ciclonii sau vîrtejurile cari vin de foarte departe și trec peste țări, pricinuind furtuni și ploi vătămătoare prin cătimea uriașă de apă ce varsă în timp scurt.

Iată însă, ce scrie Lespiault în 1883: »Se știe că toate furtunile mari ne vin din America, ori de-adreptul ori după cîteva cotiri și prefaceri. Înainte vreme, pierdeau mult din puterea lor întîlnind pădurile uriașe din America, de cari se izbea partea de jos a vîrtejurilor. Astăzi pădurile americane fiind în cea mai mare parte nimicite, nu suntem, oare, în drept a crede, că furtunile pierd mai puțin din puterea lor și că se prăbușesc asupra-ne mai curînd ca niște bombe de tun, decît ca stropiri binefăcătoare!»

Iată o dovadă pipăită.

Perrodil scrie în 1910 în ziarul »L'Éclair» supt titlul: »Să împădurim mereu»: »În vara lui 1892, ziarele vestesc că un ciclon (vîrtej) furios a făcut cele mai groaznice stricăciuni în orașul Dreux și în împrejurimi. Mă duc să-mi dau seamă, dacă va fi cu putință, de mersul furtunei. Ajungînd la pădure, aflai pe-o lungime de 75 metri o spărtură unde erau doborîți copacii, cum coșaii obișnuiți doboară iarba sau grîul. Toți arborii erau rupti sau cel puțin răsturnați la pămînt. Leșuri de corbi zăceau cu sutele.

»Iată ce se întîmplase: Vîrtejul, în luptă cu arborii, începu numai decît a pierde din putere și spărtura prin pădure mergea îngustîndu se. Am înaintat pîn la capătul ei ascuțit, unde furtuna și-a isprăvit vlagă. Pădurea biruise vîrtejul și apăruse ținuturile de dincolo de ea!

»Prin urmare, să împădurim fără zăbavă, zice învățatul francez. Căci prin asta vom înlătura înnecurile și vom slăbi stricăciunile pricinuite de vârtejuri!»

Tot astfel s'au petrecut lucrurile în pădurea statului, la Chizé (în ținutul Charente-Inferieure), unde ciclonul și-a istovit puterea cosind arbori pe o fâșie lungă de câțiva kilometri.

Deci, după faptele cunoscute, avem drept să zicem, că pădurile slăbesc puterea vârtejurilor. O pădure lată de câțiva kilometri, le oprește cu totul Slăbind vârtejurile, slăbește ploile prea bogate, deci înecurile ce acestea cășunează.

Partea pădurii de de-asupra pământului, lucrează la regularea apelor. Sporește ploile liniștite și deci folositoare, iar pe cele grabnice și prea bogate în apă, le înfrînează. Copacii dînd în aer, prin frunze, citimi foarte mari de apă, lucrează la slăbirea înecurilor. Frunzele moarte, acoperînd pământul, împiedecă apele de ploae de-a curge repede spre văi; iar rădăcinile găurind pământul pîn în adînc, deschid drum apelor căzute să se afunde și ele în loc de-a curge și a pricinui înnecuri și umflări de riuri

În America, unde nimicirea pădurilor, se făcuse fără milă și unde urmările nenorocite ale acestei lăcomii nescotite nu întirziaseră a se vădi, s'au luat și măsuri strașnice. Gifford Pinchoț, fiind unsprezece ani în fruntea serviciului silvic al Statelor Unite, a sporit pădurile c'o întindere mare cît Franția întreagă. În loc de 13 slujbași îngrijitori, cîți a găsit la intrarea sa, a pus 2000. El a sădit păduri menite să frîngă puterea furtunilor!

De alt-fel nu numai statele, dar și cetățenii dau sprijin împăduririlor. Numai pentru împăduriri în statul New-York s'au adunat zece milioane de lei.

P. Descombes cere ca și Franția să-și dea mai multă osteneală și să facă jertfe mai simțitoare pentru împădurirea locurilor despădurite.

În daravera aceasta a pădurilor se face o greșeală

nespus de rău făcătoare. Este o credință întemeiată pe experiență (pățania vieții) de mii și mii ani, că pădurile regulează ploile, apără de inecuri și de secetă. De-asemena e credință înrădăcinată că ele frâng puterea celor mai groaznice vırtejuri sau uragane. Avem supt ochi țări, cari odinioară erau roditoare, dind griu din bielșug, în vreme cînd aveau păduri, iar astăzi, după despădurire, le vedem prefăcute aproape în pustii! Așa este cu Palentina, așa cu Tripolitana etc.

Și asemenea lucruri s'au întîmplat mereu.

Cine ne spune că pădurile nu lucrează asupra furtunilor și prin electricitatea lor, fiind ca un fel de parafulgere numeroase? Invățatul Quijano zice: »Pădurile sunt podoabă; ele curăță aerul, și, răcorînd văzduhul, în vecinătate ne dau, pe arșița verei, locuri unde să ne adăpostim de ea. Pădurile apără de prăbușire munții și dealurile. Apoi sunt o bogăție. Înțeleg pe președintele Republicei, care a zis: »Sunt prieten înfocat al arborilor și aș voi să pot tăia capul celor cari îi taie fără crutare«!

(După Albina).

Cum să ne cruțăm sănătatea?

(Conferință populară).

De Dr. Iuliu Crișan.

(Urmare).

Casa țărănească e bine să aibă cel puțin trei încăperi, o tindă și două odăi. Nu e bine ca toți ai casei să se culce într'o odaie, mai ales dacă familia e număroasă, fiindcă aerul folosit de mulți oameni e de-adreptul, stricăcios sănătății. Inchipuiți-vă, ce aer poate fi într'o casă, în care să spală rufele, să fierbe de-ale gurii, ori chiar să întind rufele spre uscat și trebuie să doarmă 6—7 oameni? De bună seamă numai sănătos nu poate fi. Unde mai puneți faptul, că sunt case țărănești, în cari bătrîni și copii își întind obielele la uscat, pe cuptor ori pe vatră, sfarmă

cucuruz, lampa fumegă și strică aierul, fiindcă lampa nu trage bine, avînd pe lingă aceea un petroleu prost? Și trebuie să vă gîndiți, că sunt case a căror ferești nu să pot deschide și pravul ridicat prin măturat remîne în casă!

Încălzitul să întîmplă prin cuptor ori vatră, ori sobă. Vatra ține cald, dar nu împrăștie căldură departe de ea, iar soba de fier prea uscă aierul.

De aceea e bine ca vatra să fie zidită pe jumătate din fier, ca să se poată fierbe și să poată da mai multă căldură. Vatra trebuie să aibă o gură deschisă în casă, dar nu prea înaltă, ca să poată trage bine și să schimbe aerul, iar nu să umple ochii de fum, care ne înroșește ochii, ne face să tușim și ne ametește de cap.

Cînd arderea nu să întîmplă de loc, sau, cînd tragem cărbuni la gura vetrii, ca să încălzim o oală cu păzitură, să respîndește în aer un gaz greoi, ce nu are miros, — acela ne îmbată, înveninează sîngele și nu arareori să întîmplă să moară cine doarme într'o astfel de casă. (Oxyd de cărbune.) Ca o vatră să fie întreagă, să cere să aibă un horn, ca să ducă afară fumul, ridicîndu-se peste coperiș și nu să se împrăștie prin tindă și pod, așezînd funingene pe toate lucrurile de casă, pe care Românii le țin în pod peste iarnă. Slăcina încă nu trebuie așa afumată, ci mai bine în băbură. Focul s'aprinde cu paie, să pun lemne, coceni, vițe uscate, butuci, ciulini ș. a.

Luminatul în căsile sărace să întîmplă printr'un opaiț sau lumină de său. Ele mai mult ne strică aerul decît că luminează, de-aceea să se folosească o lampă cu petroleu curățit sau o lumină de ștearin care arde bine și ne cruță plămînilor de gazuri otrăvitoare.

Este un urît obicei de-a duce în odaia de dormit oaia cu mielul, ori vițelul, cățelul și alte dobitoace.

De-aceea ziceam la început, că ar trebui ca tot țărănul să aibă două odăi, una în care să doarmă și alta pentru trebuințele casei, cum e spălatul rufelor, pregătirea mîncărilor și altele; să aibă cuptor și vetre bune, să folosească

la ars lemne uscate și lampă la luminat. Astfel ne cruțăm de-o mulțime de mirodonii, ce ne rod încet sănătatea.

Pentru ca dv., frați țărani, să mă înțelegeți, că ce voiesc să zic, vă istorisesc numai ceea-ce fiecare poate băga de seamă. Am avut privilegiul să văd din matriculele dlor notareși, că în timp de iarnă în fiecare zi să înștiințeze cîte un mort, doi, și aceștia numai din 3—4 sate.

Clopotul jalnic, vestitor de moarte, vara nu-l auzia m mai nici o dată, cînd eram acasă! Și ori cît ași încerca să-mi tilcui lucrul acesta, nu ajung decît la o încheere, anume la aceea, că vara, cînd oamenii dorm prin „tîrnați“, în șură, în hotar, cînd lucră din greu, deși mîncă slab, cînd stau în bătaia razelor de soare, suflați de vînt și bătuți de ploi, — atunci nu e mai nici un mort! Și oamenii bătrîni, bolnavi, să simt înviorați, și se pun pe podmol.

Iarna însă, cînd au ucis porc, cînd mîncă mai bine decît ori-și-cînd, atunci mor mult mai mulți, copii și bătrîni. Și pricina cea mai de-aproape de mintea noastră, e, că iarna, trăești o întreagă familie număroasă adunată într'o odaie, între împrejurările pe cari mai înainte le arătasem că nimicesc sănătatea și nasc boalele!

Am aflat însă lucruri frumoase, cari numai laudă aduce țăranului român:

Pomii roditori în grădină și curte, nu numai că ne dau o umbră plăcută, cînd suntem osteniți, ci ei curăță aerul de felurite miazme, ce plutesc în aer.

Datina de a vărui, nu e numai un lucru plăcut la vedere, ci ea are și o însemnătate în ce privește sănătatea! Ea mărește lumina din casă, curățește aerul, omorînd miazmele și l făcă plăcut pentru răsufare. De-aceea vedeți dv., că de cîte-ori să ivește o boală lipicioasă între vite, ori holera între oameni, stăpînirea dă poruncă, ca oamenii să-și vărue casele, fîntînele, grajdurile și cotețele!

Dar ca omul să rămînă sã nã t os, să cere ca nu numai să aibă o locuință curată, ci trebuie el însuși să-și țină

trupul curat, mîncările, vasele, și să-și pună în rînduială curtea!

E plăcut înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor, ca să se spele în toată ziua cu săpun, să se pieptene și să schimbe hainele, cînd ele sunt mînjite (murdare, negre). Într'o cămașă plină de sudori, în care ai muncit cîteva zile întregi, nu e sănătos să dormi, deoarece-ce sudorile fac mîncărime, astupă găurile pielei prin necurățeniile adunate, așa încît prin piele răsufierea e îngreunată. Pentru aceea e bine, ca cămașa să fie de două-ori schimbată pe săptămînă, dacă și dormim cu ea.

Asemenea trebuie omul să-și ferească picioarele de beșici, de răni, ce se fac prin neschimbatul obielelor cu țurle, mai ales că unii și dorm încălțați, îmbrăcați, chiar zile întregi.

Un mare rău stăpînește unele sate, că nu curge nici un rîu, în care să se scalde tot omul. Dar las, că și acolo unde este de regulă să scaldă numai copiii, pe cînd bătrînii nu să scaldă cu anii. Ce să zicem, cînd regulele și legile sănătății ne cer, ca, tot omul să se scalde iarna-vara, barem odată pe săptămînă!

(Va urma).

Arătări pentru prisăcari pe luna Aprilie.

După cum se știe, în luna aceasta începe a se desvîli de razele vesele și calde ale soarelui, mugurul de pe pomi, iar albinele încep a zbura cu drag, spre a-și căuta hrană. Ele caută răchițele, alunul și cele dintîi floricele de primăvară. Dar nu numai răchițele și alunul sunt căutate de albine, ci și arborii de prin pometuri, păduri și cîmpuri au adus în viață pentru albine.

În luna aceasta ajunge în coșniți lipsa de miere din zi în zi tot mai mare și anume din pricina înmulțirii puțetului. La caz că albinele nu-și află nutremîntul pe-afară,

atunci și-l caută și prin coșnițele cele slabe și fără matcă. Aceasta se numește răpire, iar albinele acestea se numesc albine răpitoare. Pricina că se pot întâmpla răpiri, este numai a prisăcariului (stuparului), de oarece a băgat stupi slabi și fără matcă peste iarnă, cari nu se pot apăra de albine străine. Ea vine însă uneori din nebăgarea de samă a prisăcarului. De picură la hrănire miere pe lângă prisacă sau coșnițe, și de lasă unele lucruri mînjite cu miere, atunci îndată vine mai întîiu o albină, iar după aceasta o mulțime altele, și încep a duce mierea picurată în coșnițele lor. Albinele răpitoare pot fi din cele mai tari coșniți. De a putut numai o albină răpitoare, să între într'o coșniță străină, și să iasă dintr'aceasta, atunci năvălesc mai multe albină în coșnița aceea omoară matca și atunci albinile din coșnița atacată, nu mai caută să se împotrivescă. În astfel de cazuri începe o bătălie, în care pier foarte multe albine din amîndouă părțile. Dupăce s'au înmulțit albinile răpitoare, cele atacate nu să mai apără, ci cară și ele, dinpreună cu cele răpitoare, din mierea lor acasă la albinile răpitoare, unde rămîn apoi cu ele la un loc și să fac și acestea albină răpitoare. Dacă stuparul nu bagă de samă dela început aceasta, atunci se poate întâmpla ca să aibă mare pagubă în prisaca sa

Ca să nu se întîmple aceasta, prisăcarul trebuie să caute ca să nu aibă coșniți slabe și fără matcă, și de află de acestea, apoi să le împreune cu alți stupi mai tari. În timpul acesta să nu hrănească ziua albinele sale, ci numai noaptea și nici să nu lase miere pe lângă prisacă. Urdinișele să le micescă așa de tare încît să poată intra și eși numai o albină, așa, ca să se poată ușor apăra.

Stupul din care au început a răpi, să se puie în alt loc așa, ca albinele răpitoare să nu-l mai poată afla.

Albinele răpitoare se cunosc ușor la urdinișul stupului atacat. Ele intră ca și tâlharul pe încetul, iar la eșire vin până la urdiniș pe încetul, și dupăce au ieșit afară zboară repede acasă. — Ca să poți cunoaște ale cui sunt

albinile răpitoare, să iai o beșicuță cu făină de grâu, punete la urdiniș și improașcă toate albinile cu făina din beșicuță. Apoi ia-te pe la prisăcarii din apropiere și vei putea ușor afla ale cui albini ți-au atacat stupul ori stupii tăi.

Prin înmulțirea florilor, albinile strâng din ce în ce tot mai tare și răpirea încetează cu totul de oarece albinile nu mai au lipsă de miere. Prisăcarul trebuie să caute ca să pună în coșniți faguri goi măestriți și anume tot doi faguri cu puț și doi faguri goi. Nici odată să nu puie prisăcarul faguri numai dinapoi, că adese se întâmplă că regina (matca) nu-și mai pune ouăle sale pe faguri din dă-răpt. Fagurii de trântori să se scoată afară și în locul lor să se puie faguri măestriți ca să fie silite albinile a-și clădi faguri numai pentru albinile lucrătoare.

Prisăcarul trebuie să caute ca stupii din prisaca s'a să fie tot una de tari. Aceasta o face dacă ia faguri cu puț dintr'un stup mai tare și pune în altul mai slab, sau pune atupul cel slab în locul stupului celui tare, iar stupul cel tare în locul celui slab.

Partea de jos a coșniței totdeauna să o curătească de frământurile ce pică din faguri. Necurățind acestea, se înmulțesc molile, și acestea fac încă mare pagubă prisăcarului.

Totodată să caute prisăcarul ca albinile să nu ducă sete. Apa să nu fie rece.

Despre adăparea albinelor, în alt număr.

(„Agricultorul“)

Ioan Bolocan.

0 0 0

ȘTIRI ECONOMICE.

„*Reuniunea Economică*“ română din *Orăștie*, a împlinit și în primăvara asta un frumos punct din programul seu de lucrare, acel al dării de bun ajutor pomăritului în acest ținut.

Primind dela ministeriul reg. ung. de agricul-

tură 700 de altoi (600 metri, 50 caisini și 50 peri), — a trimis toți cei 600 de meri în comuna vecină Căstău și 25 peri, — și i-a împărțit între peste 90 de proprietari, dându-le puțința a-și pune fiecare 5—6 și 10—12 pomi de-odată, iar în satul întreg sporind statul pomilor într'o singură primăvară cu peste 600, — lucru după care peste 4 ani se va simți o mare binefacere în comună. Cînd, pe lângă pomii ce mai erau în sat, vor rodi și cei peste 600 puși în primăvara asta, comuna va avea belșug de poame, pe cari le va putea pune în vînzare, fie că le vor vinde aci în oraș aproape, unde au preț bun, fie că le vor căuta negustorii de departe, cari se bat în căutarea și cumpărarea de poame.

Și cum acești negustori numai acolo se duc, unde știu că pot cumpăra poame de cîteva vagoane. — Căstăul va ajunge și el în curînd a fi scris pe lista comunelor, pe cari le vor căuta negustorii de poame bucuros.

Duminecă, în 22 Martie, trimișii Reuniunii, dnii I. Moța și Const. Baicu, au ieșit în comună și, fiind poporul adunat în biserică, după sfînta liturgie, au ținut două prelegeri economice: părintele Moța a vorbit despre căile și mijloacele pe cari stăruind, poate ajunge și poporul nostru la de toți dorita înaintare, înălțare, în bunăstarea sa, ca răsplată a ostenelelor sale economice. Printre acele căi și mijloace, unul din cele de frunte și bun răsplătitor este astăzi pomăritul. Arată cum „Reuniunea Economică“ dela Orăștie stăruie în calea asta prin fapte ca și cel de azi, cînd a adus în această comună peste 600 altoi de-odată și le dă cu prețul de abia 30 fil. bucata (cît o costă pe ea, cu toate spesele), dînd oamenilor altoi pe cari nu le-ar putea cumpăra din 1 cor. 30 fil. pînă la 1 50 fil., așa că oamenii, pe lângă folosul cel mare ce-l vor avea în un viitor apropiat,

cruță acum îndată, la 600 altoi, cel puțin 600 de coroane, la cumpărare!

La apoi cuvântul dl C. Baicu, inv. dir., și arată, că și pomul are trebuință de îngrijire, de îngrijire cuminte, caldă, binevoitoare, căci și el trăește o viață ce suferă de răul zilelor, de boale, de dușmani, și are lipsurile lui ca și un animal, și ca și omul. De-l grijim, de-l ocrotim, de-l ferim de boale, de-l lecuim de cele ce au dat peste el, de-i dăm hrana ce-i lipsește uneori prin timpurile nepriincioase, — apoi el toate acestea ni-le răsplătește inzecit și însutit! Nu e destul a împlînta numai coala în pămînt o altoaie, ca cum ai pune o salcă, și a o lăsa apoi în știrea Domnului, ci trebuie grijită după legile ei! — Și dl Baicu arată, cu temeinice și largi cunoștințe, până în toate amănuntele, ce și cum e a se umbla cu un pom, încă înainte de-al pune în pămînt, apoi după ce l'am sădit, și cum să-l grijim prin ani înainte, regulîndu-i coroana, — și celelalte. Povețe foarte practice, spuse pe înțelesul poporului, și primite de ascultători cu plăcere și cu folos.

Dorim ca frații din Căstău să nu le fi uitat și să nu le uite nici-odată, ci ținînd samă de ele, — să-și grjască pomii așa cum li-s'a arătat, și — la mult Dzeu le ajute!

*

„Reuniunea rom. agricolă“ dela Sibiu a împărțit și în acest an, ca și în alți ani, sămînță de trifoiu, de luțernă, de napi de nutreț și de iarbă, — între membrii sei. Reuniunea dă sămînța gratuit, în porțiuni de 1. 2 și 3 kilograme între membri cari au cerut acest lucru. Aștan comitetului i-s'au înaintat 97 cereri și li-s'a dat de tot 107 kilograme sămînță de trifoiu, 50 klgr. sămînță de luțernă, 42 klgr. sămînță de napi de nutreț și 8 kilograme sămînță de iarbă.

Membri împărțșiți au fost rugați a sămăna sămînța

primită dela Reuniune, pe un loc osebit de acela pe care îl samănă cu sămînță cumpărată de aiurea, — asta pe cuvîntul, că Reuniunea le dă o sămînță de tot curată, bună, și vrea ca înșiși membri să vadă ce răsare și cum sporște sămănătura cea făcută cu sămînță pe ales, față de cea luată de ori unde, dela firme ce nu dau chezeșie că vînd sămînță de tot curată.

*

Un inginer constructor român va construi „podul economic“ din Lugoj. Lugojul a hotărît zidirea unui pod economic de mare și cupreț, construirea podului a fost încredințat un inginer român, dl Staitiu din Arad. Acest pod de o arzătoare lipsă pentru orașul Lugoj, va fi construit în locul podului de lemn pe care l'a stricat total potopul anul trecut.

Podul, care va avea o lungime mare, deoarece în acel loc râul Timiș are lățime mai mare, va fi făcut din beton și va costa 140 mii de coroane.

Lucrările pentru construirea podului vor începe în luna lui Iunie a acestui an.

Planul podului este făcut cu mult gust artistic și cu o laudabilă pricepere de vrednicul inginer român, dl Staitiu.

Ne bucurăm de cinstea și încurajarea ce s'a făcut vrednicului și iscusitului inginer român, dl Staitiu, căruia îi urăm încă izbînde stălucite și mai departe.

PREȚUL BUCATELOR

Prețul lor după bursa din Budapesta:

Griu	Cor.	25—25½
Săcară	„	19—20
Orz	„	15—16
Ovăș	„	15—16
Cucuruz	„	13—13½

Piața Orăștiei: Grîu 25—26; Săcară 18—; cucuruz 14—15 maja-metr.

„Tipografia Nouă“, I. Moja, Orăștie.